

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.292/2011/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2012. november 9. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ÍTÉLETET:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Heves Megyei Bíróság 1.B.407/2010/16. számú ítéletét ***megváltoztatja***.

A vádlott cselekményét testi sértés bűntette kísérletének (Btk. 170. § (1) és (6) bekezdés I. fordulat) minősíti.

A vádlottra kiszabott börtönbüntetés tartamát 2 (kettő) évre enyhíti.

A szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti, egyben a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

Az előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének esetére rendeli beszámítani.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A vádlottat a Heves Megyei Bíróság a 2011. június 27. napján kihirdetett 1.B.407/2010/16. számú ítéletével emberölés bűntettének kísérletében (Btk. 166.§ (1) bekezdés) mondta ki bűnösnek és ezért őt 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott 3 év börtönbüntetésből 1 év 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, míg a letöltendő 1 év 6 hónap börtönbüntetés tekintetében megállapította, hogy abból a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, valamint kötelezte a vádlottat a felmerült bünyügyi költség viselésére. A járulékos kérdések körében rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, melyek lefoglalását megszüntette és azok egy részét a vádlottnak, más részét pedig a sértettnek rendelte kiadni.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a kiszabott büntetés súlyosításáért, a védő pedig enyhébb minősítésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.733/2011/1. számú átiratában a bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság szabályszerűen folytatta le a bizonyítási eljárást, megalapozott tényállást állapított meg, azonban az indokolás 7. oldal utolsó bekezdését a tényállásba kell átemelni, mivel ott rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy csak a véletlenül múlt, hogy a vádlott nem sértette meg a sértett fejverőerét és nem jött létre életveszélyes vagy halálos sérülés. Indítványozta további súlyosító körülményként értékelni a vádlott terhére a veszélyes eszköz használatát, valamint a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságát. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a vádlott börtönbüntetésének és a közügyektől eltiltás tartamának a felemelését, valamint a börtönbüntetés részbeni felfüggesztésének mellőzését indítványozta.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő a bejelentett fellebbezését ugyancsak változatlan tartalommal fenntartotta. Álláspontja szerint közvetlenül nem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, melyből biztonságosan lehetne a vádlott szándékára következtetni. A megállapított tényállás és a rendelkezésre álló bizonyítékok éppen azt igazolják, hogy a vádlott szándéka nem irányult az élet kioltására, hiszen a szúrás során enyhe sérülést okozott, ráadásul súlyosan alkoholos befolyásoltságban, amely nyilvánvalóan azt eredményezte, hogy nem tudta kontrollálni magát, és a cselekedeteit sem. Ugyanakkor az is leszögezhető, hogyha a szándéka a testi sértés okozására irányult volna, akkor nyilvánvalóan ilyen kontrollálhatatlan állapotban akkor azt meg is teszi. A védő azt emelte ki, hogy a vádlott mindössze duhajkodott, sem testi sértés, sem emberölés kísérlete nem állapítható meg a terhére. Külön hangsúlyozta a cselekmény után a vádlott által tanúsított magatartást is, hiszen adatok vannak arra, hogy a vádlott segített a sértett ápolásában, ellátásában mindaddig, amíg a mentők meg nem érkeztek. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatását és ennek következtében a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

A vádlott felszólalásában sajnálatát fejezte ki, hangsúlyozva, hogy a kapcsolata továbbra is jó a sértettel, ma is rendszeresen összejárnak. Becsatolta a Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságának határozatát, mely szerint 45 %-os fokban nyilvánították rokkantnak, amelynek oka a szívbetegsége, szívizom lazulása, illetve szívmeagnagyobbodása. Jelenleg önkormányzati segílyt kap.

Az utolsó szó jogán ismét sajnálatát és megbánását hangsúlyozta, elismerve, hogy nem kizárható, hogy esetleg szándéka ellenére mégis ő törte el a sértett orrát.

A bejelentett védői fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a kétirányú fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat túlnyomórészt betartotta.

Eljárási szabályt sértett azonban, amikor a tényállást - elfogadva az ügyészi érvelést - a rendőri jelentésben foglalt a tanú1 vallomása alapján állapította meg.

A Be. 168.§ (1) bekezdés harmadik fordulata értelmében ugyanis a gyanúsított és a tanú kihallgatásáról, illetőleg a szembesítésről jelentés nem készíthető. Ennek a tilalomnak részben tartalmi, részben pedig alaki okai vannak. Tartalmi szempontból azt kell figyelembe venni, hogy a tanú kihallgatása olyan jelentős eljárási cselekmény, amely jelentésben nem rögzíthető. Alaki okból pedig azért kizárt, mert nem történik meg a tanú esetében a Be. 85.§ (3) bekezdés szerinti figyelmeztetés, vagyis a garanciális szabályok ebben az esetben maradéktalanul nem érvényesülnek. Ennek pedig egyértelműen az a következménye, hogy a tanú ilyen módon felvett vallomása bizonyítékként nem értékelhető. A büntetőeljárás során a nyomozó hatóságnak a tanú vallomását kihallgatás révén kell megszereznie, méghozzá olyan eljárási cselekmények keretében, amikor a tanút védő garanciális szabályok maradéktalanul érvényesülnek és ezek érvényesülése utóbb is ellenőrizhető.

Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a rendőri jelentés minden esetben olyan okirati bizonyíték, amely kizárólag csak annak bizonyítására alkalmas, hogy a jelentésben feltüntetett személyek a helyszínen voltak és ott hozzájuk a jelentést készítő rendőrök kérdéseket intéztek, illetve a jelentés a helyszínen zajló eseményekről szolgáltat még további információt és adatot is.

Miként azt a Legfelsőbb Bíróság számtalan határozatában, valamint az IH.2005. 7. számú határozata is tartalmazza az ekként felvett vallomásokat - akár gyanúsított, akár tanúvallomást - bizonyítékként értékelni nem lehet, ezért a másodfokú bíróság a Be. 78.§ (4) bekezdése alapján a tanú1-nek a rendőri jelentésben foglalt vallomását a bizonyítékok köréből kirekesztette.

Részben a fentiekkel összefüggően az elsőfokú bíróság a Be. 373.§ (1) bekezdés III/a. pontjában foglalt további eljárási szabálysértést is elkövette, hiszen éppen a tanú1 rendőri jelentésbe foglalt tanúvallomásának elfogadására figyelemmel a felkutatott és rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat nem vetette össze egymással, ennek következtében indokolási kötelezettségét is részben elmulasztotta.

Mindezek az eljárási szabálysértések azonban nem voltak olyan súlyos fokúak, amelyek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését eredményezték volna.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az eljárási szabálysértésekből adódóan az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 351.§ (2) bekezdés b), c) és d) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságban szenved, azonban ez a megalapozatlanság az iratok tartalma alapján - figyelemmel

a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pontjában írtakra - kiküszöbölhető és a hiánytalan és iratszerű tényállás megállapítható volt. Ennek megfelelően a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint helyesbíti, illetve egészíti ki:

Az elsőfokú ítélet 3. oldal 2. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a vádlott 45 %-ban rokkant, melyet a Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságának határozata igazol. Kiegészíti azzal is, hogy jelenleg önkormányzati segélyből él. Gyermekeinek eltartásához pedig esetenként járul hozzá.

A 3. oldal 4. bekezdését akként helyesbíti, hogy a tanú1 a konyhában tartózkodott, éppen cigarettát sodort, egyben az ítéltábla e mondatból kirekeszti, hogy a tanú a szobában volt.

Az elsőfokú ítélet 3. oldalának utolsó bekezdéséből a 2. és 3. mondatot teljes terjedelmében kirekeszti.

Ugyanezen bekezdés 6. mondatát az alábbiakra helyesbíti: A vádlott kijelentette, hogy aki a feleségéhez nyúl, annak a nyakát elvágja, majd kaszázó mozdulatokkal közelített a sértett felé, és közben kis erővel a nyakának jobb oldali részén, a bicskát jobbról balra húzva a nyaka előtt őt megvágta.

Ugyanebből a bekezdésből az utolsó mondatot kirekeszti.

A 4. oldal első bekezdéséből ugyancsak kirekeszti a „jobban el kellett volna vágni a sértett nyakát” mondatrészt is.

A 4. oldal első bekezdésének 2. mondatát pedig akként helyesbíti, hogy a vádlott a tanú2-vel együtt csillapította a sértett vérzését.

Az ekként kiegészített tényállás már hibamentes, mindenben megfelel a rendelkezésre álló bizonyítékoknak, így irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

A bizonyítékok értékelése körében a másodfokú bíróság megállapította, hogy a vádlott a nyomozás során arra hivatkozott, hogy nem emlékszik a történetekre ittassága miatt. Ugyanakkor a tárgyaláson már - az orrba ütés tényét kivéve - elismerte, hogy elővette a kést és hadonászott azzal és nem vitatta azt sem, hogy tett olyan kijelentést, hogy aki a feleségéhez nyúl, annak elvágja a nyakát.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a sértett és tanú2, valamint tanú1 tanúk is a tárgyaláson igyekeztek a vádlott felelősségét csökkenteni és ennek érdekében olyan vallomást tettek, hogy a sértett már eleve sérült arccal érkezett a lakásukra. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban az ítélet 7. oldal első bekezdésében részletesen és logikusan indokolta meg, hogy e körben miért nem fogadta el a vádlotti védekezést, valamint a védekezést alátámasztó tanúk

tárgyalási vallomását sem. Ezzel az érveléssel az ítéletábra is maradéktalanul egyetértett.

Ez az érvelés mindössze annyiban egészítendő ki, hogy a sértett a nyomozás során és a szembesítések alkalmával is következetesen állította, hogy mielőtt a vádlott lakásába érkezett volna az arcán semmiféle sérülés nem volt. Vallomásaiban többször állította azt is, hogy arcának bal felét érte a vádlott ütése. A sértettnek ezeket a nyilatkozatait alátámasztotta az igazságügyi orvosszakértői vélemény, amely egyértelműen rögzítette, hogy az ütés következtében a sértett a bal szem kötőhártya alatti bevérvését és orrcsonttörést is elszenvedett. A bal szem kötőhártya alatti bevérvése pedig az öklütés eredményeként az orrcsonttörés következtében jött létre.

Ugyanakkor megállapítható, hogy a sértett nyaki sérülésére vonatkozóan az elsőfokú bíróság elmulasztotta a rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot értékelési körébe vonni, és iratellenesen állapította meg, hogy a nyomozati iratokban található vallomások alapján részben a vádlott és a tanúk itassága, részben a vádlottat mentő magatartása következtében tényfeltáró, és a vádlottra terhelő vallomás egyáltalán nem található.

A sértett nyomozás során tett vallomásai kivétel nélkül a bántalmazás módját, lefolyását illetően következetesek és azonos tartalmúak voltak (nyomozati iratok 285., 305., 407. oldal). Első tanúkénti meghallgatásakor (2010. február 11-én 22 óra 10 perc, nyomozati iratok 285. oldal) a sértett elmondta, hogy a vádlott hadonászó mozdulatokkal közelített a nyakához a bicskával és akkor vágta meg a nyakát. Tett olyan kijelentést is, hogy „jobbról balra húzta a bicskát”. A sértett az ezt követően tett valamennyi nyomozati vallomásában a vádlott bicskával történő hadonászásáról számolt be. Az időben csak ezt követően elkészült igazságügyi orvosszakértői vélemény (2010. április 30.), valamint az igazságügyi orvosszakértő tárgyalási nyilatkozata (16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2-3. oldal) mindenben megerősítette ezt a következetes sértetti előadást. Ennek alapján megállapítható volt, hogy a sértett sérülését a vádlott hadonászása közben a sértett nyaka előtt jobbról balra elhúzott bicskával okozta.

Az eljárás adatai és az igazságügyi orvosszakértői vélemény együttesen támasztották alá azt a sértetti állítást is, hogy a vádlott a bicskát miután balkezes volt a bal kezében tartotta (igazságügyi orvosszakértői vélemény nyomozati iratok 247. oldal, 16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal). A sértett ezen nyomozati vallomásaiban beszámolt továbbmenően arról is, hogy a vádlott a bicskát ezt követően letette az asztalra. Ezt a sértetti nyilatkozatot a helyszíni szemle és a helyszínelés során készült fényképfelvételek is megerősítették (nyomozati iratok 109., 113-121. oldal, 155. oldal).

Megállapítható az is, hogy ezt a sértetti előadást a tanú1 gyanúsítottai vallomása is alátámasztotta (nyomozati iratok 278. oldal).

Hangsúlyozandó, hogy a sértett ugyanebben a vallomásában tett említést arról, hogy a vádlott kérésére annyit mondott a nyomozóknak, hogy ismeretlen férfi szúrta meg. Ezt a körülményt a nyomozati iratok 237. oldalán lévő mentési adatlap, mint okirati bizonyíték is tartalmazza. Ez utóbbi történést később azonban maga a vádlott sem vitatta.

A fentiekből pedig egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a bántalmazás lefolyását érintően a sértett a nyomozati szakban mindvégig következetesen és azonos tartalommal tett vallomást és ezt egyéb okirati és objektív bizonyítékok is megerősítették. Ezzel kapcsolatban azt is ki kell emelni, hogy a tárgyaláson asértett a kórházban tett nyomozati nyilatkozatát tartotta fenn, amely tartalmát tekintve ugyancsak megerősíti a fentieket.

A tanú2 és a tanú1 tanúk a nyomozás során úgy nyilatkoztak, hogy ők magát a sérülés okozását egyáltalán nem látták, már csak a vérző sértettet észlelték. Hangsúlyozták tehát, hogy ők már csak a segítségnyújtás során kapcsolódtak az eseményekbe. Hogy eközben mit láttak arra vonatkozóan eltérő nyilatkozatokat tettek. Tanú1 elmondta, hogy a sérülés okozásakor cigarettát sodort a konyában (nyomozati iratok 275-282. oldal), amikor a szobába lépett, akkor a sértett már a földön feküdt. Tanú2 szerint a szobába lépésekor a sértett az ágyon ült, míg a sértett maga úgy nyilatkozott, hogy ő fotelben ült. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a sértett a sérülését, mind fekvő, mind pedig ülőhelyzetben elszenvedhette.

Miután az erre vonatkozó eltérő vallomások közötti ellentmondást sem az első-, sem a másodfokú bíróságnak nem sikerült feloldani, az e körben tett konkrét ténymegállapítást is mellőzni kellett. Ugyanakkor megállapítható, hogy mindennek a bűncselekmény megvalósulása szempontjából nincs döntő jelentősége.

Ki kellett rekeszteni a tényállásból a tanú1 azon nyilatkozatát is, miszerint a vádlott tett olyan kijelentést, hogy „jobban el kellett volna vágnia a nyakát”, hiszen ezt a kijelentést kizárólag a rendőri jelentés tartalmazza, a későbbi tanúmeghallgatásai alkalmával a tanú1 ezt nem erősítette meg.

Megállapítható, hogy a vádlott aktívan segített a vérző sértett ellátásában és a vérzés csillapításában. Az erre vonatkozó vádlotti vallomást tanú2 és tanú1 nyilatkozatai is alátámasztották.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság is megnyugtatóan bizonyítottanak látta, hogy a vád tárgyává tett cselekményeket a vádlott követte el.

Az irányadó és ekként már megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, tévedett azonban a cselekmény minősítését illetően.

Az elsőfokú ítélet 7. oldal 3.-tól 5. bekezdéseiben, továbbá a 8. oldal első bekezdésében az elsőfokú bíróság által adott jogi indokolás helyébe a Fővárosi Ítéltábla a következőket illeszti.

A Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelvének A/b. pontja szerint a nem irányzott, ismétlés nélkül leadott, hadonászva végrehajtott szúrás önmagában rendszerint a testi sértés okozására irányuló elkövetői szándékra utal.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott egy 9,1 cm pengehosszúságú bicskával hadonászva közelített a sértett nyaka felé és a kést jobbról balra elhúzta a nyaka előtt, miközben kis erővel nyolc napon belül gyógyuló szúrt-metszett sérülést okozott a sértett nyakának jobb oldalán.

Nem vitatható, hogy a vádlott szándéka testi sértés okozására irányult, de figyelemmel az általa használt eszközre, a támadott életfontosságú testtájakra, valamint a vádlott által tett kijelentésre, megállapítható, hogy tudatában fel kellett mérülnie az életveszélyes sérülés bekövetkezése lehetőségének is és ebbe belenyugodva cselekedett.

Így magatartása a Btk. 170.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettének a Btk. 16.§-a szerinti kísérlete, melyet a vádlott eshetőleges szándékkal követett el.

A vádlott által a sértett nyakán okozott sérülést megelőzően az általa előidézett nyolc napon túli sérülés, amely súlyos testi sértés büntettének minősülne, beleolvad a súlyosabban minősülő cselekmény kísérletébe, és azzal természetes egységet képez.

A védőnek az ittas állapotban történő elkövetéssel kapcsolatos okfejtésére reagálva a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy ilyen esetekben a töretlen bírói gyakorlat szerint a tárgyi oldal ismérvei alapján kell az elkövető szándékára következtetést vonni és a cselekményét eszerint kell minősíteni.

A büntetés kiszabása körében megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által értékelt enyhítő és súlyosító körülmények pontosításra szorulnak, részben a cselekmény megváltozott minősítésére is. Eszerint további enyhítő körülményként kell értékelni a vádlott javára az eshetőleges szándékkal történő elkövetést, a hangsúlyozott megbánást, a sértett ellátásában való segédkezést, valamint azt is, hogy gyermekét esetenként támogatja. Ugyanakkor súlyosító körülményként értékelendő, hogy cselekményével súlyos testi sértés büntettét is megvalósította a sértett sérelmére.

A megváltozott minősítésre és a vádlott javára felsorakoztatható enyhítő körülmények számára és súlyára is figyelemmel az ítéltábla lehetőséget látott a kiszabott büntetés törvényi minimumban történő meghatározására.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottal szemben az elbíráláskor hatályos törvényt alkalmazta, mivel az enyhébb elbírálást tesz lehetővé a Btk. 2.§-a

alapján. Kétségtelen, hogy a jelenleg hatályos törvény 83.§ (2) bekezdése szerint a büntetés kiszabásakor a középértéket kell irányadónak tekinteni. Ez azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem jelenti azt, hogy kizárólag ez alapján csak az elkövetéskor hatályban lévő törvény rendelkezései lennének kedvezőbbek. A Btk. 83.§-ának módosított (2) bekezdése nem érintette ugyanis a Btk. 83.§ (1) bekezdésének azon rendelkezését, hogy a bíróság a büntetést a törvényben írt kereteken belül, de az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabnia (BH 2001. 354.). Így a Btk. 83.§ (2) bekezdése nem korlátozza a bíróságot abban, hogy a büntetési tételkeretek között belátása szerint értékelje a büntetés kiszabása szempontjából jelentős körülmények súlyát. A büntetési tétel középértéke ugyanis mindig csak kiindulási alapul szolgál a joghátrány meghatározásakor (13/2002.(III.20.) AB határozat).

Az ítélőtábla álláspontja szerint az elkövetett cselekmény konkrét körülményeire, a vádlott által tanúsított megbánásra, a sértett többszörösen kinyilvánított megbocsátásának tényére, valamint a vádlott betegségére is tekintettel a kiszabott szabadságvesztés annak végrehajtása nélkül is alkalmas arra, hogy a vádlottal szemben a büntetési célokat elérje és őt a jövőben bűncselekmények elkövetésétől hatékonyan visszatartsa, ezért a Btk. 89.§ (1) és (3) bekezdésének alkalmazásával a vele szemben kiszabott szabadságvesztést a törvény szerinti leghosszabb időtartamig felfüggesztette.

A vádlott védője által előterjesztett fellebbezés eredményre vezetett, ezért a bűnügyi költségre vonatkozóan a bíróság a Be. 381.§ (2) bekezdése alapján határozott.

Összességében tehát az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján a fentiek szerint részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2012. év november hó 9. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

Dr. Halász Irén sk.

előadó bíró

Dr. Magócsi István sk.

bíró

A Heves Megyei Bíróság 1.B.407/2010/6. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.292/2011/7. számú ítéletében írt változtatással 2012. november hó 9. napján jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés büntetés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2012. év november hó 9. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő